

Надія КОРПАЧ

*доцент кафедри соціальної педагогіки
та педагогіки вищої школи Східноєвропейського
національного університету імені Лесі Українки*

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ УЧАСТІ МОЛОДІ В ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА

Залучення молоді до участі у суспільних процесах, активізації її діяльності щодо вирішення соціально-економічних, політичних проблем є важливим чинником її становлення як головного провідника соціальних перетворень, особистісного, економічного розвитку та технічного прогресу в країні. Формування національної самосвідомості молодих людей через реалізацію активної життєвої позиції допомагає їм розкрити та використати свій потенціал, здібності і у власних, і в загальнодержавних інтересах.

Варто зазначити, що основні аспекти молодіжної участі знаходяться у полі зору зарубіжних та вітчизняних дослідників, зокрема, Г. Лактіонової, Н. Комарової, А. Зінченко, Р. Харта, О. Пометун, Т. Ремех та ін. Проблема розвитку молодіжної участі у волонтерській діяльності розглядається у працях Н. Корпач, С. Олешак [3].

Варто зазначити, що питання молодіжної участі на державному рівні відображені у ряді законодавчо-нормативних документах: Державній цільовій соціальній програмі «Молодь України» на 2016-2020 роки (18.02.2016 р.), Декларації «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» (15.12.92 р.), Законі України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» (05.02.1993 р.), на часі іде активне обговорення Закону Про молодь [2; 1].

Зокрема, в Декларації «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» у II розділі п. 3 зазначено, що головними завданнями молодіжної політики є залучення молодих людей до суспільних справ та створення їм умов до активної участі в економічному розвитку держави, національно-культурному відродженні українського народу, формуванні його свідомості тощо.

У Законі України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» (1993 р.) одним із принципів соціального становлення і розвитку молоді є саме безпосередня участь молоді у формуванні, реалізації політики та програм, що стосуються суспільства взагалі та молоді зокрема.

Кожне молоде покоління виконує свою історичну місію – вирішує свої завдання в історико-політичному, економічному процесах, проходить через певні випробування. Сьогодні молодим людям належить реалізувати започатковані в нашій державі реформи та розвивати їх до рівня системних соціально-економічних перетворень. Тому держава, визначаючи шляхи суспільного розвитку, орієнтується, передовсім, на молодь, чий потенціал і знання можуть стати запорукою прогресивного розвитку держави. Взаємини держави і молодого покоління не тільки віддзеркалюють труднощі і суперечності, а й впливають на перебіг соціально-економічних та політичних перетворень в нашій країні.

Дуже важливо залучати дітей та молодь до громадського життя з шкільної парти, в інститутах, університетах тощо. Студентська молодь, зокрема, має можливість брати участь у різноманітних студентських організаціях та об'єднаннях, студентському самоуправлінні, які допомагають студентам та аспірантам в їх науковій, професійній та громадській роботі, налагодити побут та дозвілля студентів у студмістечках, організації відпочинку тощо.

Український інститут соціальних досліджень постійно відслідковує тенденції та проблеми у молодіжному середовищі. Соціологічні дослідження дають змогу нам говорити, що попри діяльність великої кількості громадських організацій незначна частка молоді (7 %) бере участь у суспільно-політичному житті держави, формуванні молодіжної політики та вирішенні нагальних проблем. Враховуючи вищезазначене, Міністерством молоді та спорту України та представниками громадських організацій розроблено дорожню карту реформування молодіжної сфери метою якої є підвищення активності молодих людей у громадському житті суспільства до 25%. Планується значну увагу приділити громадянській освіті, таборуванню, вишколам та впровадженню військово-патріотичної системи «Джура» у молодіжному середовищі. Для досягнення цілей особливу увагу планується приділити неформальній освіті. Питання формальної та неформальної освіти, її трактування відображено у проектах Закону Про молодь та Законі України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо визнання неформальної освіти)».

Формальна освіта – це освіта, яка включає в себе всі види здобуття знань у рамках національної системи освіти. До неї належить навчання в закладах освіти, підпорядкованих Міністерству освіти та науки України: школах, коледжах, університетах.

Неформальна освіта молоді передбачає організацію освітніх заходів, не передбачених системою формальної освіти. В процесі таких знань молодь здобуватиме компетентності, потрібні для розвитку особистого потенціалу та активної участі у житті суспільства.

Набувати знання, навички поза системою освіти пропонується в процесі реалізації різноманітних програм, зокрема «Молодіжний працівник» [5]. Реалізація даної програми входить до плану заходів Міністерства молоді та спорту України до 2017 року в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та набуває перспективи в контексті співпраці із Молодіжним департаментом Ради Європи.

У Державній цільовій соціальній програмі «Молодь України» на 2016-2020 роки передбачається розвиток неформальної освіти «шляхом здійснення заходів, спрямованих на набуття молодими людьми знань, навичок та інших компетентностей поза системою освіти, зокрема шляхом участі у волонтерській діяльності» [2].

Отже, сучасний розвиток цивілізації висуває перед молоддю проблеми не лише національного, а й глобального, загальнолюдського характеру. Щоб молоді люди були спроможними успішно задовольняти особисті інтереси, ефективно вирішувати непрості для нації питання на загальнодержавному та міжнародному рівнях, створюються умови для їх розвитку шляхом впровадження неформальної освіти молоді.

Список використаної літератури

1. Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні : декларація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
2. Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2016 –2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-п>
3. Корпач Н. І. Особливості розвитку молодіжної участі у волонтерській діяльності / Н. І. Корпач, С. П. Олешак // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб.наук.праць. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – Вип. 18, кн. 1. – 488 с.
4. Корпач Н. І. Соціальна молодіжна політика в сучасній Україні // Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми педагогічної освіти: Європейський і національний вимір» (3-5 червня 2016 р., м. Луцьк) // А. В. Лякішева (заг. ред.). П. М. Гусак, І. М. Брушневська та ін.. – у 2 т. – Т.I (А-Н). – Луцьк: ФОП Покора І.О., 2016. – С. 194-201.
5. Навчальна програма «Молодіжний працівник» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.youth-worker.org.ua